

Ex/CBCS/Sans/UG/Core/2.2/2019

**BACHELOR OF ARTS EXAMINATION, 2019**

(1st Year, 2nd Semester)

**SANSKRIT (Honours)**

**Course : IV**

**[SANSKRIT DRAMA]**

Full Marks : 30

Time : Two Hours

*The figures in the margin indicate full marks.*

१। अभिज्ञानशाकुन्तलमिति नाटकस्य प्रथमाङ्के हस्तिवृत्तान्तोपस्थापनेन किं नाटकीयं तात्पर्यं साधितं नाट्यकारेण तत्समासतो लिख्यताम्।

6

अथवा

अभिज्ञानशाकुन्तलमिति नाटके दुर्वाससः शापमुल्लिख्य तस्य नाटकीयं तात्पर्यं समासतो विचार्यताम्।

२। सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या :

4

मानुषीषु कथं वा स्यादस्य रूपस्य संभवः।  
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्।।

अथवा

चित्रे निवेश्य परिकल्पितसत्त्वयोगा  
रूपोच्चयेन मनसा विधिना कृता नु।  
स्त्रीरत्नसृष्टिरपरा प्रतिभाति सा मे  
धातुर्विभुत्वमनुचिन्त्य वपुश्च तस्याः।।

[Turn over]

[ 2 ]

३। सुरगिरा देवनागर्या लिप्या च चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः। 5

(क) 'भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र।' कस्मिन् प्रसङ्गे केनेदमुक्तम्?

(ख) नृपाय आरण्यकाः कीदृशं करं ददति?

(ग) 'असाधुदर्शी खलु तत्रभवान् काश्यपः' — केन किमर्थमिदमुक्तम्?

(घ) का नाम 'वनज्योत्स्ना'?

(ङ) मृगयायाः गुणजातं वाक्यद्वयेन लिख्यताम्।

(च) दैत्यैः बद्धवैराः सुराः समितिषु काभ्यां विजयम् आशंसन्ते?

४। अधोनिर्दिष्टेषु त्रयः प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः। 1×3=3

(क) को नाम अमात्य उदयनं पर्यवस्थापयितुं यत्नशील आसीत्?

(ख) महासेन इत्यनेन नाम्ना कः परिचित आसीत्?

(ग) किं नाम औषधं यद् वासवदत्ता अधिकं गुम्फितुं यत्नशीला आसीत्?

(घ) केषां पुष्पाणामधिकचयने पद्मावती चेटी वारितवती?

५। अधोलिखितेषु प्रश्नेषु द्वयं संस्कृतभाषया नागरीलिपिमाश्रित्य समाधेयम्। 3×2=6

(क) 'दिष्ट्या सुनिक्षिप्त इदानीमार्यपुत्रः।'।

कया कदा च वाक्यमिदम् उक्तम्? आर्यपुत्र इत्यनेन कस्य बोधः? 2½+.5=3

[ 3 ]

(ख) 'दुष्करं खल्वहं करोमि, इयमपि नाम एवं मन्त्रयते।'

कया कस्मिन् प्रसङ्गे उक्तमिदम्? इयमित्यनेन का सूचिता?

2½+.5=3

(ग) 'नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यदि तस्याप्युपरमः' —

केनोक्तं व्याक्यमिदम्? कदा एवमुक्तम्? 'उपरमः' इत्यस्य

कोऽर्थः?

1+1+1=3

६। 'कर्तारः सुलभाः लोके विज्ञातारस्तु दुर्लभाः।

कदा केन चेदमुक्तम्? प्रसङ्गनिर्देशपूर्वकं वाक्यस्यास्य तात्पर्यं

स्पष्टीक्रियताम्।

1+1+4=6

अथवा

'तस्मिन् सर्वमधीनं हि यत्राधीनो नराधिपः।'

कोऽत्र वक्ता? सप्रसङ्गं पङ्केरस्याः व्याख्या विधेया।

1+5=6